

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)*

The Model Of Development Of Potential Of Self- Economic Reliance Of Lao Women InLao People’s Democratic Republic

Received:	January	7, 2019
Revised:	August	22, 2019
Accepted:	December	26, 2019

นิลประเสริฐ ชัยพรศรี (Ninpaseuth Xayaphonesy)**

ภัทรธิรา ผลงาม (Patthira Phon-Ngam)***

จูลดิษฐ์ อุปฮาด (Junladit Obpahat)****

นัยนา อรรถนาทร (Naiyana Janatorn)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวใน สปป.ลาว 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว และ 3) ทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยผสมผสานวิธีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่มและการประชุมระดมความคิดเห็น กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักวางแผนการ ผู้บริหารข้าราชการ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานของสหพันธ์แม่หญิงลาว กระทรวงการเงิน กระทรวงแผนการและการลงทุน กระทรวงเศรษฐกิจและการค้า กระทรวงภายใน ผู้บริหารจากศูนย์กลางสหพันธ์แม่หญิงลาว ตัวแทนของแม่หญิงจากชุมชน ผู้นำชุมชน รวมทั้งแม่หญิงที่เป็นตัวแทนขององค์กรพัฒนาแม่หญิงลาว ผู้มีอำนาจการปกครองท้องถิ่นเจ้าเมือง รวมทั้งภาคที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหมด 100 คน เครื่องมือที่ใช้เชิงคุณภาพคือแบบสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่มในประเด็นประชุมระดมความคิดเห็น ส่วนเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามแม่หญิงใน สปป.ลาว ทั้งหมด 399 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ร้อยละและความถี่

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับการศึกษาปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** นิสิตหลักสูตรการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย e-mail: ninpaseuthx@yahoo.com

*** รองศาสตราจารย์.ดร.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

**** รองศาสตราจารย์.ดร. คณะศึกษาศาสตร์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

***** รองศาสตราจารย์.ดร.คณะศึกษาศาสตร์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพและปัญหาการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวใน สปป.ลาว พบว่า ด้านรายได้ และรายจ่ายในครัวเรือน พบว่าแม่หญิงลาวมีรายได้สุทธิ/เดือนอยู่ระหว่าง 1,000,000-3,000,000 กีบ ร้อยละ 44.40 และ ด้านรายจ่ายมีค่าใช้จ่ายพื้นฐานในการดำรงชีวิตเป็นค่าอาหาร 16,306,600.79 กีบ ต่อปี ร้อยละ 35.41 ด้านภาระหนี้สินในครัวเรือน มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 62.65 ด้านการทำบัญชีครัวเรือนไม่เคยทำการทำบัญชี ร้อยละ 85.98 ด้าน การเข้าถึงแหล่งทุน ได้รับการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากแหล่งสนับสนุน ร้อยละ 55 และด้านที่อยู่อาศัยเป็นเจ้าของ ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ดินตนเอง ร้อยละ 78.44

2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป. ลาว ได้ 5 รูปแบบ (1) รูปแบบรายได้และรายจ่าย (2) รูปแบบภาระหนี้สิน (3) รูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน (4) รูปแบบ การเข้าถึงแหล่งทุน และ (5) รูปแบบที่อยู่อาศัย

3) ผลการทดลองรูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้าน เศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว คือ (1) รูปแบบรายได้และรายจ่าย ได้ดำเนิน 2 กิจกรรม คือการอบรมวิธีทำบัญชี รายรับรายจ่ายในครัวเรือน และ การลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการทำพืชผักสวนครัว (2) รูปแบบภาระหนี้สิน ได้ดำเนิน 3 กิจกรรม คือ อาชีพเสริมการแปรรูปอาหาร อาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า และ อาชีพเย็บกระเป๋าผ้า (3) รูปแบบ การทำบัญชีครัวเรือน ได้ดำเนินกิจกรรม คือ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน (4) รูปแบบการเข้าถึงแหล่ง ทุนได้ดำเนิน 2 กิจกรรมคือการอบรมความรู้การเข้าถึงแหล่งทุน และการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในชุมชน และ (5) รูปแบบที่อยู่อาศัย ได้ดำเนิน 2 กิจกรรม คือการรักษาสิ่งแวดล้อมรอบบริเวณบ้านและการส่งเสริมความปลอดภัย รูปแบบไฟฟ้าภายในบ้าน

การประเมินผลการใช้รูปแบบพบว่าแม่หญิงมีรายได้เพิ่มขึ้นนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ มีทักษะในการ จัดการดูแลบ้านให้ปลอดภัยจากอัคคีภัย มีการปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและจำหน่าย

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ, การพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจ, แม่หญิงลาว

Abstract

The purposes of this research were : 1) to study the current state and problems of potential of self-economic reliance of Lao women in Lao PDR 2) to construct the model of development of potential of self-reliance of Lao PDR and 3) to implement and evaluate the model of development of potential of self-reliance of Lao PDR This is a mix method of qualitative and quantitative research. The qualitative research was conducted by an in-depth interview, a focus group discussion and brainstorming sessions. The target groups were 100 informants including planners, administrators, civil servants, academicians from relevant offices under Lao Women's Union, ministry of finance, ministry of planning and investment, ministry of industry and commerce, administrators from ministry under administration of Lao Women's

Union, representatives' women in community, community leaders, representatives from Lao Women's Union, local governors and relevant parties. Tools for qualitative research included an in-depth interview, a focus group discussion and brainstorming sessions while tools from quantitative research were questionnaires. 399 samples the stratified random sampling were leaders of Lao Women's Union in Vientiane, content analysis was used for analyzing the qualitative data while statistics for quantitative data was percentage and frequency.

The findings of this research were:

1. The current state and problems of potential of self-economic reliance of Lao women in Lao PDR found income and household expenses that Lao women earned approximately 1,000,001 – 3,000,000 kip monthly at 44.40%. Their living expenses were 16,306,600.79 kip annually at 35.41%. Household debts were at 62.65%. They never did household accounts at 85.98%. They got economic supports at 55% and owned their pieces of land at 78.44%.

2. The construction of the model of development of potential of self-reliance of Lao PDR found 5 models: (1) an income and expense model (2) a debt model (3) a household account model (4) an access to finance model and (5) a residence model.

3. The results of experimental model and evaluation found the model of development of potential of self-reliance of Lao PDR as (1) 2 undertaking activities for the income and expense model by providing household account workshops and growing home vegetables to decrease expenses (2) 3 undertaking activities by promoting food processing, sewing clothes and sewing cloth bags (3) an undertaking activities of household account management (4) 2 undertaking activities of an access to finance by having finance workshops and village funds and (5) 2 undertaking activities by conserving household environment and home electrical safety.

Evaluations of the model found that Lao women earned more income leading to self-reliance with regard to home electrical safety and growing home vegetables for distribution.

Keywords : The development of potential, Self-economic reliance, Lao women in Lao PDR

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีประชากรทั้งหมด 6.5 ล้านคน จำนวน แม่หญิงลาว คิดเป็น ร้อยละ 49 โดยส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพชีวิตที่อยู่ในสภาพความยากจน ล้าหลังและยังไม่มีการพัฒนาตนเองในเกือบทุกด้าน ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพชาวนา โดยเฉลี่ยร้อยละ 78 อยู่ในวัยทำงานและประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่มีความแน่นอน แม่หญิง ร้อยละ 65 เป็นแม่หญิงดูแลครอบครัวที่ไม่ได้รับค่าจ้าง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สปป.ลาว, 2560)

การพัฒนาประเทศภายใต้กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดระยะ 40 ปีของ สปป.ลาว ที่ผ่านมานั้นเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญโดยใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เป็นตัวชี้วัดอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงทำให้การผลิตเพื่อการอุปโภคบริโภคเปลี่ยนไปเป็นการผลิตเพื่อการขาย ซึ่งเกษตรกรต้องใช้พื้นที่จำนวนมากเพื่อเพาะปลูกและป้อนผลผลิตเข้าสู่ตลาดภายในประเทศและตลาดโลก ดังนั้น จึงมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก มีการผลิตสินค้าในลักษณะมวลรวมและต้องใช้แรงงานในการผลิตสินค้าเป็นจำนวนมากเช่นกัน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สปป.ลาว, 2560)

สปป.ลาว ได้เปลี่ยนแปลงกลไกระบบเศรษฐกิจใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 มาถึงปัจจุบัน การเปิดกว้างเพื่อการพัฒนาแบบใหม่ อันเป็นสาเหตุให้เกิดการพัฒนาเพื่อพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น แม่หญิงลาวสามารถออกมาทำงาน และริเริ่มการพึ่งพาตนเองให้หลุดพ้นออกจากความยากจนนับจากปี พ.ศ. 2529 แสดงให้เห็นว่าแม่หญิงใน สปป.ลาวมีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นในสังคม ในภาครัฐต้องมีแม่หญิงเป็นผู้บริหารไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 และเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติร้อยละ 30 แม่หญิงเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติ ร้อยละ 27 ของสมาชิกสภาแห่งชาติ และดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการศูนย์กลางพรรค เป็นรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยการผู้บริหารรัฐ ซึ่งเป็นตำแหน่งในระดับสูงของข้าราชการรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแม่หญิงเรื่องความรุนแรงในครอบครัวและสังคม (แผนกแผนการและการลงทุนนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว., 2558)

แม่หญิงลาวได้มีบทบาทสำคัญมากในการใช้แรงงาน สติปัญญาและความสามารถของตนในการผลิตเกษตรกรรมและอื่น ๆ ในสังคมลาว ร้อยละ 50 มีนักรุกขกิจหญิงในภาคหัตถกรรม การบริการดำเนินธุรกิจครอบครัวอยู่ในครัวเรือนร้อยละ 75 และวิสาหกิจที่ไม่เป็นทางการร้อยละ 83 ของวิสาหกิจทั่วไปในระบบที่มีแรงงานอย่างน้อย 5 คนขึ้นไปมีแม่หญิงเป็นเจ้าของธุรกิจร้อยละ 31 และแม่หญิงลาวที่ไม่ได้รับค่าแรงร้อยละ 65 ต้องดูแลครอบครัว แม่หญิงลาวได้รับการฝึกอบรมการช่างวิชาชีพและมีฝีมือแรงงานทั่วประเทศร้อยละ 41.49 การพัฒนาวิชาชีพของตัวเองร้อยละ 21.11 มีอัตราจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 69.83 ของทั่วประเทศมีแม่หญิงร้อยละ 31.79 ของจำนวนดังกล่าวในภาคการบริการร้อยละ 43 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 31 และภาคเกษตรกรรมร้อยละ 25.9 (ธนาคารพัฒนาเอเชียและธนาคารโลก, 2555)

ในด้านการมีส่วนร่วมของแม่หญิงด้านเศรษฐกิจนั้น ส่วนมากเป็นบทบาทในด้านเศรษฐกิจนอกระบบซึ่งแม่หญิงจำนวนมากเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก เช่น การขายของชำ การทอผ้า รูปแบบธุรกิจครอบครัวที่มีรายได้ต่ำถึงแม้ว่าจะมีแม่หญิงจำนวนมากภายในธุรกิจดังกล่าวแต่การทำธุรกิจของแม่หญิงก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายด้าน เช่น ด้านวัฒนธรรมที่จำกัดการเคลื่อนไหวของแม่หญิง ด้านประเพณีความยุ่งยากในการเข้าถึงแหล่งทุน การสร้างรายได้ การจ้างงาน การอบรมวิชาชีพ และสิ่งสำคัญที่สุดแม่หญิงที่ได้ทำงานส่วนมากทำงานในตำแหน่งที่มีทักษะต่ำมีความเสี่ยงในสังคมเพิ่มขึ้น และ ข้อจำกัดทางการศึกษา ยังมีแม่หญิงจำนวนหนึ่งที่เป็นชนเผ่าไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้เพราะมีข้อจำกัดทางการศึกษา ไม่รู้หนังสือ มีข้อจำกัดทางด้านทักษะการมีส่วนร่วมในการประชุมและวางแผนพัฒนาของหมู่บ้าน สิ่งเหล่านี้เป็นข้อจำกัดให้ แม่หญิงขาดการมีส่วนร่วมตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในชุมชนและการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ยังขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง การเข้าถึงแหล่งทุนที่เป็นทรัพยากรยังจำกัดและขาดทักษะในการพัฒนา ไม่มีความมั่นคงทางด้านรายได้ ขาดความเข้มแข็งในการสร้างเศรษฐกิจด้วยตนเองและ

ขาดการพัฒนาอาชีพและมีมือแรงงานการทำงานที่ไม่มีค่าตอบแทนในครัวเรือนทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองและไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ จำเป็นต้องพึ่งพาครอบครัว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติของ สปป.ลาว ครั้งที่ 8 (พ.ศ.2559-2563) เป็นการกำหนดพื้นฐานและเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะยาวของประเทศเพื่อการเติบโต และลดความยากจนในระดับชาติ ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงและการบริหารภายในประเทศให้มีความก้าวหน้าตามหลักยุทธศาสตร์ รวมถึง การพัฒนาเขตแคว้นถึงปี พ.ศ. 2563 และให้ความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้แม่หญิงพึ่งพาตนเองได้ในครอบครัว การพัฒนาพื้นฐานโครงสร้าง การสร้างนโยบายการส่งเสริมสวัสดิการในสังคมให้แม่หญิงทั่วประเทศได้กำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของแม่หญิงให้มีศักยภาพและมีการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองและการปกครองรวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีอัตราส่วนร้อยละ 50 ของประชากรทั่วประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาให้แม่หญิงมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และรัฐบาลได้มีการสร้างนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจพึ่งพาตนเองของแม่หญิงในหลายด้านและสร้างเงื่อนไขให้แม่หญิงมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการวางแผนพัฒนาระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อสามารถแก้ปัญหาให้ทุกคนในสังคมสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ในปี พ.ศ.2573 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สปป.ลาว, 2560)

รัฐบาล สปป.ลาวมีนโยบายในการพัฒนาความก้าวหน้าและปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของแม่หญิงด้วยการมีนโยบายให้แม่หญิงมีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม มีการประกอบอาชีพและมีสิทธิเท่าเทียมกับเพศชายโดยไม่มีการจำแนกสถานะทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและปกป้องแม่หญิงแห่ง สปป.ลาว ได้กำหนดว่าแม่หญิงลาว ทุกคนได้รับสิทธิและผลประโยชน์ในการพัฒนาตนเองในขอบเขตการจ้างงาน การสร้างอาชีพ การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงาน สวัสดิการค่าตอบแทนและประโยชน์อย่างอื่น

องค์กรสหพันธ์แม่หญิงลาวซึ่งเป็นขบวนการจัดตั้งขนาดใหญ่ของรัฐที่มีพื้นฐานมาจากการจัดตั้งองค์กรสหพันธ์แม่หญิงระดับบ้าน (หมู่บ้าน) ระดับเมือง (อำเภอ) ระดับแขวง(จังหวัด) และระดับประเทศ เป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่ดูแลนโยบายการพัฒนาศักยภาพของผู้หญิง การสร้างความเข้มแข็งในทุกด้านและปกป้องผลประโยชน์อันชอบธรรมของแม่หญิงทั่วประเทศ สร้างโอกาสให้แม่หญิงมีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสังคมของประเทศ และดำเนินแผนพัฒนาแม่หญิง 8 แผนงาน 34 โครงการระหว่างปี พ.ศ. 2559-2563 ยุทธศาสตร์การพัฒนาแม่หญิงลาวของประเทศ พ.ศ. 2568 (ประยงค์ อุปเสน, 2553)

จากสภาพและปัญหาที่กล่าวมานั้นข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาแม่หญิงลาวใน สปป.ลาวได้ตระหนักว่าในการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของแม่หญิงลาว โดยการให้ความสำคัญและมีความจำเป็นต้องร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เช่น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงพาณิชย์ของ สปป.ลาว กระทรวงแผนการและการลงทุน กระทรวงการเงิน องค์กรสหพันธ์แม่หญิงลาว กระทรวงภายในที่ทำหน้าที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงานธุรกิจเอกชน โครงการพัฒนาแม่หญิงลาว ศูนย์การฝึกวิชาชีพ ศูนย์ฝึกอบรมอาชีพของแม่หญิงลาว องค์กรสังคม และองค์กรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของแม่หญิงลาว เพื่อผนึกกำลังความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพแม่หญิงลาว

ผลจากการพัฒนาทำให้แม่หญิงลาวมีประสิทธิภาพสามารถพึ่งพาตนเองและสามารถสร้างงานที่มีคุณค่า มีทักษะ มีความรู้ และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่นที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสิ่งสำคัญคือสามารถช่วยในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวใน สปป.ลาว
2. เพื่อสร้างรูปแบบการการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวในนครหลวงเวียงจันทน์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodologies) ระหว่างเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาและรูปแบบความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงลาว มีวิธีการดังนี้

โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ รวมทั้งการสนทนากลุ่ม ขั้นตอนมีกิจกรรม ดังนี้

1. ใช้แบบสอบถามโดยให้แม่หญิงตอบด้วยตนเองเกี่ยวกับการสภาพ/สถานการณ์ ศักยภาพการพึ่งพาตนเอง
2. สัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง
3. การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงจำนวน 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 แม่หญิงที่เป็นผู้นำอยู่ในหมู่บ้าน หัวหน้ากองทุนหมู่บ้าน หัวหน้าหน่วย

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวแทนแม่หญิงที่เป็นผู้บริหาร ที่ทำหน้าที่เป็นนักพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์เป็นความต้องการในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง และนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อระดมความคิดเห็นในการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

1. จัดการประชุมระดมความคิดเห็นการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจในนครหลวงเวียงจันทน์ สำนักงานขององค์กรสหพันธ์แม่หญิงลาว โดยมีผู้แทนทั้งหมด จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการจัดประชุมสัมมนา

2. วิพากษ์แนวทางการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจ การจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพแม่หญิง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒินักวิชาการสำนักงานเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง นักวิชาการชำนาญการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน อธิบดีที่มาจากกรมพัฒนาแม่หญิงลาว ศูนย์ฝึกอบรมแม่หญิงลาว สถาบันส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ ในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาว

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงไปสู่การปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้รูปแบบแนวทางการพัฒนาภายหลังผ่านขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการขั้นตอนนี้เป็นการลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ Action Learning โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. ประชุมคณะทำงานซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารจากสหพันธ์แม่หญิงลาว
2. คัดเลือกกิจกรรมที่จะมีการดำเนินการก่อนและหลังตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง ร่วมกับองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. ลงมือปฏิบัติโดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน รับผิดชอบตามกรอบที่ได้กำหนดแล้วจึงนำรูปแบบความต้องการการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิง ในระยะเวลา 1 ไตรมาส

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้

ในขั้นตอนนี้เป็นการสรุปผลการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ที่เป็นไปปฏิบัติรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจ จนครบวงจรเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการนั้นเกิดประโยชน์และมีความเหมาะสมในการที่จะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของแม่หญิงใน สปป.ลาว การเก็บรวบรวมข้อมูลกับฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้ององค์กรที่สนับสนุนแม่หญิงลาวและองค์กรที่มีหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงโดยการประเมินทั้งภายในและภายนอก โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1. ทดลองและประเมินผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตัวแทนของกลุ่มพัฒนาแม่หญิงลาว ตัวแทนจากกรมแผนการ ตัวแทนจากศูนย์อบรมวิชาชีพของแม่หญิงลาว ตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากกระทรวงแผนการ ตัวแทนจากกระทรวงพาณิชย์ ตัวแทนจากกระทรวงการคลัง ตัวแทนจากกองเลขาคณะกรรมการส่งเสริมความก้าวหน้าของแม่หญิงและเด็กแห่งชาติลาว ตัวแทนจากกระทรวงภายใน ตัวแทนจากกรมพัฒนาหญิงและตัวแทนของหน่วยงานที่มีหน้าที่การตรวจสอบ
2. ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพแม่หญิงลาวในการพัฒนาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาว

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวใน สปป.ลาว

1. ผลการศึกษาสภาพการพึ่งพาตนเองทางรูปแบบเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวใน สปป.ลาว

สภาพการพึ่งพาตนเองทางรูปแบบเศรษฐกิจของแม่หญิงลาว ใน สปป.ลาว นครหลวงเวียงจันทน์ ครอบคลุม 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านรายได้และรายจ่ายในครัวเรือน พบว่าแม่หญิงลาวมีรายได้ สุทธิ/เดือนอยู่ระหว่าง 1,000,000-3,000,000 กีบ ร้อยละ 44.40 และมีแหล่งของรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการรับจ้างในหมู่บ้าน/นอกหมู่บ้าน ร้อยละ 70.44

ค่าใช้จ่ายพื้นฐานในครัวเรือนเป็นค่าอาหาร 16,306,600.79 กีบต่อปี ร้อยละ 25.46

ค่าใช้จ่ายทางสังคมของแม่หญิงส่วนใหญ่พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในงานแต่งงาน 1,959,636.87 กีบต่อปี ร้อยละ 28.16

ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในครัวเรือนต่อปีของแม่หญิง พบว่าส่วนใหญ่เป็นค่าเบียร์ 1,791,627.12 กีบต่อปี ร้อยละ 27.63 ต่อปี

ค่าใช้จ่ายการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นค่าเทอม 14,654,172.91 กีบต่อปี ร้อยละ 22.88

ค่าสาธารณูปโภคของครัวเรือน 12,859,684.87 กีบต่อปี ร้อยละ 20.07

1.2 ด้านภาระหนี้สินในครัวเรือน พบว่าแม่หญิงลาวมีภาระหนี้สิน ร้อยละ 62.65 แหล่งที่เป็นหนี้คือมาจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 39.60 เหตุผลที่เป็นหนี้เพื่อการศึกษาของบุตร ร้อยละ 39.59 และภาระการเป็นหนี้มีผลต่อการดำรงชีวิตคิดเป็นร้อยละ 81.20

1.3 ด้านการทำบัญชีครัวเรือน พบว่าครอบครัวของแม่หญิงลาวไม่เคยทำบัญชีรายได้รายจ่ายภายในครัวเรือน ร้อยละ 85.98 รวมถึงปัจจุบันไม่ได้มีการทำบัญชี ครัวเรือน ร้อยละ 60.15 และในครัวเรือนไม่มีเวลาที่จะสรุปยอดการทำบัญชีรายได้รายจ่าย ร้อยละ 39.84 และคิดว่าการทำบัญชีในครัวเรือนช่วยวางแผนลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ ร้อยละ 64.91

1.4 ด้านการเข้าถึงแหล่งทุน พบว่าแม่หญิงส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากแหล่งสนับสนุน ร้อยละ 55.14 แหล่งที่ได้รับการสนับสนุนคือ มาจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 22.30 และได้รับการช่วยเหลือในรูปแบบสิ่งของอุปโภคและบริโภค ร้อยละ 64.66

1.5 ด้านที่อยู่อาศัยในครัวเรือน พบว่า สภาพที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ร้อยละ 59.14 และวัสดุที่ก่อสร้างที่อยู่อาศัยโดย ทำจากปูน ร้อยละ 48.12 และมีความปลอดภัยในที่อยู่อาศัย ร้อยละ 71.48 การครอบครองที่อยู่อาศัยในพื้นที่ดินตนเอง ร้อยละ 78.44 และมีที่ดินทำกินทำให้เกิดรายได้ ร้อยละ 78.44

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว

การพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางรูปแบบเศรษฐกิจของแม่หญิงลาว ใน สปป.ลาว นครหลวงเวียงจันทน์นั้น ได้พัฒนาตามกรอบของข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ใน 5 ประเด็น ได้ 5 รูปแบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบรายได้และรายจ่าย ได้ดำเนินกิจกรรมดังนี้
 - 1.1 การอบรมวิธีทำบัญชีรายได้รายจ่ายในครัวเรือน
 - 1.2 การลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการทำพืชผักสวนครัว
2. รูปแบบภาระหนี้สิน ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอาชีพดังนี้
 - 2.1 อาชีพเสริมการแปรรูปอาหาร
 - 2.2 อาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า
 - 2.3 อาชีพเย็บกระเป๋าคู่
3. รูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน ได้ดำเนินกิจกรรม คือ การจัดทำบัญชีรายได้รายจ่ายในครัวเรือน
4. รูปแบบการเข้าถึงแหล่งทุน ได้ดำเนินกิจกรรมดังนี้
 - 4.1 การอบรมความรู้การเข้าถึงแหล่งทุน
 - 4.2 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในชุมชน
5. รูปแบบที่อยู่อาศัย ได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้
 - 5.1 การรักษาสีและดูแลซ่อมบริเวณบ้าน
 - 5.2 การส่งเสริมความปลอดภัยรูปแบบไฟฟ้าภายในบ้าน

ผลการทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง ทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว

ผลการนำกิจกรรมลงสู่การปฏิบัติใน 5 รูปแบบดังต่อไปนี้

1. รูปแบบรายได้รายจ่าย โดยกิจกรรม ดังนี้
 - 1.1 การอบรมวิธีทำบัญชีรายได้รายจ่ายในครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ การทำบัญชีครัวเรือน ช่วยลดปัญหาภาระหนี้สินให้กับแม่หญิงในชุมชน สร้างความตระหนักถึงการประหยัดและสามารถทำบัญชีรายได้รายจ่ายในครัวเรือนได้
 - 1.2 การลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการทำพืชผักสวนครัวได้แก่ ผักชีฝรั่ง ผักบุ้งจีน ผักปลังพืชน้ำบ้าน ผักโขม ผักชีฝรั่ง และใบแมงลัก (ผักอีตู) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดค่าใช้จ่าย โดยการส่งเสริมการปลูกผักในครัวเรือน ประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัวและสร้างรายได้เพิ่ม โดยการปลูกไว้ในบ้านเพื่อบริโภคและจำหน่าย
2. รูปแบบภาระหนี้สิน โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ดังนี้
 - 2.1 อาชีพการแปรรูปอาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพเสริมการแปรรูปอาหารให้แม่หญิงลาว สามารถบรรจุอาหาร และเพิ่มมูลค่าในการห่อหุ้ม บรรจุอาหารให้เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เป็นรายได้
 - 2.2 เย็บเสื้อผ้าเพื่อให้ความรู้แก่แม่หญิง โดยมีวัตถุประสงค์ เพิ่มทักษะในการเย็บเสื้อผ้าให้เป็นอาชีพเสริม ด้วยการเย็บผ้าถุง (ผ้าถุงลาว) เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่แม่หญิง
 - 2.3 เย็บกระเป๋าผ้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แม่หญิงมีความรู้มีประสบการณ์และทักษะในการเย็บกระเป๋าผ้า เป็นการสร้างโอกาสให้แม่หญิงได้พัฒนาฝีมือแรงงานและรายได้
3. รูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยการปลูกจิตสำนึกให้แม่หญิงในชุมชนมีการจัดการบริหารกับรายได้ของตนเองที่มี ให้เป็นระบบเพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานให้อนาคตอย่างยั่งยืน

4. รูปแบบการเข้าถึงแหล่งทุน โดยมีการจัดกิจกรรมดังนี้

4.1 อบรมความรู้ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ ระเบียบการ นิติกรรมต่าง ๆ และการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นการสร้างโอกาสให้แม่หญิงได้เข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาตนเองและ ครอบครัวได้

4.2 จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและระดมทุนช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในกลุ่ม เป็นการสร้างเครือข่ายให้แม่หญิงได้มีโอกาสออมเงิน คุ้มในเวลาที่จำเป็นที่ไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำ ประกันได้จัดตั้งกองทุน คือ กองทุนเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่อยู่บ้านท่าพลาญชัยมีเงินสะสม 2,000,000 กีบ (ประมาณ 8,200 บาท) และ กลุ่มออมทรัพย์ขั้นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาบ้านดงสวาท มีเงินสะสม 2,000,000 กีบ (ประมาณ 8,200 บาท)

5. รูปแบบที่อยู่อาศัย โดยมีการจัดกิจกรรม ดังนี้

5.1 การรักษาสีเงาแวดล้อมรอบบริเวณบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และปลูกจิตสำนึกให้แม่ หญิงเพื่อรักษาสีเงาแวดล้อมในครัวเรือน และชุมชนในการประกอบส่วนการปฏิบัตินโยบาย สร้างนครหลวงเวียงจันทน์ให้ เป็นสีเขียวและสดใส

5.2 ความปลอดภัยรูปแบบไฟฟ้าภายในบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ ให้แม่หญิงและชุมชนมีความรู้ ความ เข้าใจและทักษะในการรักษาความปลอดภัยไฟฟ้าในครัวเรือน และชุมชน ลดอัตราการความเสียหายที่จะเกิดอัคคีภัยในชุมชน และเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อให้ทุกคนมีสติ ฝึกระวังอุบัติเหตุในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของแม่หญิงลาวใน สปป.ลาว

ด้านรายได้และรายจ่ายในครัวเรือน มีรายได้จากการรับจ้างนอกหมู่บ้านร้อยละ 70.44 แหล่งของรายได้ ของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการรับจ้างในหมู่บ้าน/นอกหมู่บ้าน รายจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายพื้นฐานในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในเรื่องการซื้อข้าวสารเพื่อการบริโภค ร้อยละ 30.15 ในการซื้อเครื่องนุ่งห่มที่เป็นเสื้อผ้าร้อยละ 41.79 เพื่อการรักษาโรคประจำตัวร้อยละ 47.01 ส่วนการศึกษาส่วนมากใช้เพื่อชำระค่าเทอมร้อยละ 41.23 ทางสังคม ใช้จ่ายในงานแต่งงานร้อยละ 28.16 ค่าสาธารณูปโภค ร้อยละ 26.68 เฉลี่ยต่อปี เป็นค่าน้ำมันรถ ค่าใช้จ่าย ฟุ่มเฟือยในครัวเรือนเพื่อสังสรรค์ในงานสังคมในของครัวเรือนและนอกครัวเรือน รวมร้อยละ 27.63 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ารายได้ของแม่หญิงที่ได้มาส่วนมากเป็นรายได้ที่ทำงานอาชีพเสริมมาจากนอกหมู่บ้านแม่หญิงมีความสามารถ ในการที่จะไปรับจ้างนอกหมู่บ้านเพื่อสร้างรายรับให้ตนเอง ผลการศึกษาคั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงาน สถิติแห่งชาติ (2539) สรุปได้ว่า รายได้แท้ หมายถึง สิ่งที่มาชดเชยแต่ละครอบครัวได้รับ ซึ่งสามารถตีค่าเทียบเป็นเงิน ได้ แม้จะไม่ทำให้เงินของครอบครัวเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรธิดา ผลงาม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบ้านนาบอน หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า รายจ่ายของทุกครัวเรือนมีค่าอาหารโดยมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 9,000- 12,000 บาทต่อเดือน ค่าทำบุญงานบุญต่าง ๆ ภาษีสังคม มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 400-3,00 บาทต่อเดือน ส่วนค่าใช้จ่ายที่ทุกครัวเรือนไม่ต้องจ่าย คือค่าผ่อนบ้านค่าเช่าบ้าน ค่าผ่อนวัตถุดิบภายในบ้าน ส่วนใหญ่รายจ่ายรวมของครัวเรือนระหว่าง 10,000- 15,000 บาทต่อปี

ด้านภาระหนี้สินในครัวเรือน พบว่า แม่หญิงลาวมีหนี้สิน ร้อยละ 62.65 แหล่งที่เป็นหนี้คือมาจาก กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 39.60 เหตุผลที่เป็นหนี้เพื่อการศึกษาของบุตร ร้อยละ 39.59 และภาระการเป็นหนี้มีผลต่อการดำรงชีวิตคิดเป็นร้อยละ 81.20 ทั้งนี้เพราะการกู้ยืมเงินจากกองทุนไม่มีเงื่อนไขมากมาย ไม่ต้องมีหลักทรัพย์และผู้ค้ำประกันและมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก และช่วงระยะเวลาในการเป็นหนี้ระยะสั้นและมีการบริการเงินกู้ในชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรธิดา ผลงาม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชนบ้านนาบอนหมู่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่าภาระหนี้สินของครอบครัวส่วนใหญ่มีหนี้สินร้อยละ 64.3 แหล่งที่เป็นหนี้คือธนาคารเกษตรและสหกรณ์ และภาวะการเป็นหนี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข ร้อยละ 40.00 ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของ พรหมมินทร์ ชื่นบัวบาน (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาหนี้สินในครัวเรือนและแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินของครอบครัวที่เหมาะสมของชุมชนแม่ฮักพัฒนา ตำบลหนองแหง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาเรื่องของการเป็นหนี้ พบว่ามีสาเหตุการนำเงินมาลงทุนการผลิตเป็นค่าใช้จ่ายการอุปโภคบริโภค การศึกษาของบุตรธิดา ใช้บริการเงินผ่อนพาหนะเครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์มือถือ ความจำเป็นเรื่องรูปแบบที่อยู่อาศัยอิทธิพลของโฆษณาชวนเชื่อ เช่น สินค้าขายตรงเดิน ตามกระแสสังคมโลกาภิวัตน์ ชื้อของด้วยบัตรเครดิต และผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2542) ได้อธิบายว่า ภาวะหนี้สินหมายถึง ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินที่ผู้หนึ่งที่ตั้งค้างอยู่ และจะต้องใช้คืนให้แก่อีกผู้หนึ่งโดยอาจมีการทำสัญญากันระหว่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้

ด้านบัญชีครัวเรือน พบว่า ครอบครัวของแม่หญิงลาวไม่เคยทำการทำบัญชีรายรับรายจ่ายภายในครัวเรือน ร้อยละ 85.98 รวมถึงปัจจุบันไม่ได้มีการทำบัญชี ประมาณการมีรายรับรายจ่ายภายในครัวเรือน ร้อยละ 60.15 และในครัวเรือนไม่มีเวลาที่สรุปยอดการทำบัญชีรายได้รายจ่ายภายในครัวเรือน ร้อยละ 39.84 และคิดว่าการทำบัญชีในครัวเรือนช่วยวางแผนลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ ร้อยละ ในครอบครัว 64.9 เพราะว่าแม่หญิงส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำบัญชีครัวเรือนและไม่ค่อยสนใจที่จะทำเพราะว่าเป็นเรื่องยุ่งยากและเพิ่มภาระในการลงรายละเอียดต่าง ๆ ต้องใช้เวลา และที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงการทำบัญชีครัวเรือนอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการทำบัญชีครัวเรือนของ วิโรจน์ เฉลิมรัตนาพร (2548) สรุปว่าบัญชีครัวเรือนคือการจัดทำบัญชีแบบที่ง่ายที่สุดโดยการแยกรายการออกเป็นรายรับและรายจ่าย รายรับ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ที่ได้จากการทำงาน และการทำบัญชีครัวเรือนในด้านรายรับ รายจ่ายและผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรธิดา ผลงาม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบ้านนาบอนหมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า มีเพียงร้อยละ 28.6 ของครอบครัวที่ทำบัญชีรายได้รายจ่ายในปัจจุบัน เกือบทุกครอบครัวไม่เคยทำบัญชีรายได้รายจ่ายของครอบครัวร้อยละ 71.4 ในครอบครัวที่ยังทำบัญชีรายได้รายจ่ายของครอบครัวอยู่ในปัจจุบัน เวลาสรุปยอดบัญชีหรืองบประมาณรายได้รายจ่ายภายในครอบครัว คือทุกสิ้นเดือนการทำบัญชีครัวเรือนสามารถวางแผนลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้

ด้านการเข้าถึงแหล่งทุน พบว่า แม่หญิงส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากแหล่งสนับสนุน ร้อยละ 55.14 แหล่งที่ได้รับการสนับสนุนคือ มาจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 22.30 และได้รับการช่วยเหลือในรูปแบบสิ่งของอุปโภคและบริโภคร้อยละ 64.6 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าไม่ได้รับการช่วยเหลือที่มีการบริการที่ไม่มีเงื่อนไข สลับซับซ้อน ไม่มีกระบวนการในการนำเอกสารหรือสิ่งค้ำประกันในการกู้ยืม ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ภัทรธิดา ผลงาม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบ้านนาบอน หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากแหล่งสนับสนุนร้อยละ 57.1 มีเพียงร้อยละ 12.9 เท่านั้น ที่ได้รับความช่วยเหลือ ในครอบครัวที่ได้รับความช่วยเหลือส่วนใหญ่ได้รับการจากเทศบาล/อปต. ร้อยละ 55.55 ในด้านการได้รับความช่วยเหลือด้านสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภคหรือข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับความช่วยเหลือร้อยละ 57.1 ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ชมพิบูล และคณะ (2553) พบว่า การได้รับการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือทางด้านรูปแบบการเงินจากแหล่งเงินกู้ทุกระบบทั้งในและนอกระบบ

ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า สภาพที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยบ้านเดี่ยว ร้อยละ 59.14 และวัสดุที่ก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ ร้อยละ 48.12 และมีความปลอดภัยในที่อยู่อาศัยร้อยละ 71.48 การครอบครองที่อยู่อาศัยในที่ดินตนเอง ร้อยละ 78.44 ทั้งนี้ เพราะแม่หญิงลาวส่วนมากนิยมปลูกบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้เพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยให้ตนเองทางด้านที่อยู่อาศัยและเกือบทุกครัวเรือนเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและเป็นเจ้าของที่ดิน ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยและสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของภัทรธิดา ผลงาม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบ้านนาบอน หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า บ้านที่อาศัยมีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยวทุกครัวเรือน ร้อยละ 100 วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นครึ่งไม้ครึ่งตึก ร้อยละ 71.4 ไม่มีความมั่นคงแข็งแรง ร้อยละ 57.1 และทุกครัวเรือนเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและเจ้าของที่ดินที่อยู่อาศัยเองร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินทำให้เกิดรายได้ ร้อยละ 71.4 และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2542) สรุปว่า ที่อยู่อาศัย หมายถึง พื้นที่ที่สมาชิกในครัวเรือนใช้เป็นที่อยู่อาศัยโดยไม่คำนึงถึงลักษณะการจัดแบ่งหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยอาจจะเป็นบ้านเดี่ยว บ้านสองหลัง หรือมากกว่า ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของครัวเรือนขนาดใหญ่

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางรูปแบบเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป. ลาว

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางรูปแบบเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว ได้ 5 รูปแบบคือ รูปแบบ รายได้และรายจ่าย ได้ดำเนิน กิจกรรม คือการอบรมวิธีทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน และการลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการทำพืชผักสวนครัว และรูปแบบภาระหนี้สิน ได้ดำเนินกิจกรรม คืออาชีพเสริม การแปรรูปอาหาร อาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า และอาชีพเย็บกระเป๋าผ้า และรูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน ได้ดำเนิน กิจกรรม คือ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน ส่วนรูปแบบการเข้าถึงแหล่งทุนได้ดำเนิน 2 กิจกรรมคือการอบรมความรู้การเข้าถึงแหล่งทุน และการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในชุมชน และรูปแบบที่อยู่อาศัยได้ดำเนิน 2 กิจกรรมคือการรักษาสิ่งแวดล้อมรอบบริเวณบ้านและการส่งเสริมความปลอดภัยรูปแบบไฟฟ้าภายในบ้าน ซึ่งรูปแบบทั้ง 5 นี้เกิดจากความต้องการของแม่หญิงและได้ดำเนินการเพื่อสร้างทักษะให้แม่หญิงมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองในเรื่องการพัฒนาและดำเนินการพัฒนาให้แม่หญิงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนารูปแบบทั้ง 5 ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนา ว่าการพัฒนาต้องมาจากคนในชุมชน โดยคนในชุมชนและเพื่อนในชุมชนซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรธิดา ผลงาม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบ้านนาบอน หมู่ที่ 7 อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า การพึ่งพาตนเอง สรุปได้ว่าเป็นการช่วยเหลือให้

แม่หญิงสามารถพัฒนาการพึ่งตนเองของแม่หญิงในชนบท การดำเนินการล้วนมีเป้าหมายของการพึ่งตนเองในชุมชน โดยการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมให้ดำรงอาชีพนั้นได้อย่างมั่นคง

ผลการทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว

รูปแบบรายได้และรายจ่าย ได้ดำเนินการกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงในการพึ่งพาตนเอง 2 กิจกรรมคือ การอบรมวิธีทำบัญชีรายได้รายจ่ายในครัวเรือน และการดำเนินการอบรมการบัญชีครัวเรือน รวมทั้งการแจกจ่ายสมุดบัญชีรายได้รายจ่ายครัวเรือน ซึ่งเป็นการทำบัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับแม่หญิงจะรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารและคุ้มครองงบประมาณของครอบครัวตัวเองมีรายได้จากอะไรบ้างและมีจำนวนเท่าไร ในแต่ละวันแต่ละสัปดาห์และปี เพื่อจะได้เห็นการเคลื่อนไหวงบประมาณครอบครัวของตนเองแต่ละปีมีมากน้อยเท่าไร มีรายจ่ายอะไรบ้างที่มีความจำเป็นมากและจำเป็นน้อย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของจิราพร ชมพิกุล และคณะ (2553) ได้ศึกษา การสร้างวินัยการใช้จ่ายให้กับตนเองและครอบครัวโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ความรู้ในชุมชนได้รู้จักการประหยัด นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิวัต ศลศิลป์ชัย (2551) พบว่าในรูปแบบการลดรายจ่าย เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญเพราะเมื่อมีการลดรายจ่ายเกิดขึ้นก็ทำให้ครอบครัวมีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น และได้ดำเนินการกิจกรรมการจัดอบรมวิธีการจัดทำบัญชีรายได้รายจ่ายครัวเรือน และการบันทึกค่าใช้จ่าย

รูปแบบภาระหนี้สิน ได้ดำเนินการกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงในการพึ่งพาตนเอง 3 กิจกรรมคือ อาชีพเสริมการแปรรูปอาหาร อาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า และอาชีพเย็บกระเป๋าผ้า ซึ่งการส่งเสริมอาชีพเสริมไม่เพียงแต่เป็นการสร้างรายได้ให้กับแม่หญิง ให้ความuranceมั่นคงและสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิตเพื่อการอยู่รอดและยังเป็นการสร้างโอกาสให้แม่หญิงได้พัฒนาฝีมือของตนเอง ในการทำอาชีพที่ตนเองชอบและเป็นการสร้างรายได้ให้ครอบครัวอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างโอกาสให้แม่หญิงได้พัฒนาฝีมือของตัวเองไปพร้อมกับการพัฒนาอาชีพเพื่อลดความเสี่ยงของการเป็นหนี้ทั้งในและนอกระบบ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ถาวรทนต์ และเดือนเพ็ญ อธิวรรณวิวัฒน์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องหนี้สินการใช้จ่ายและความสุขของครัวเรือนชนบท พบว่า การใช้จ่ายของครัวเรือนมีหลายประเภทเพื่อให้เข้าใจในกลไกความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การใช้จ่ายของผู้บริโภค ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการกำหนดมาตรการในการควบคุมพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องและเกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน การศึกษานี้ได้แบ่งการใช้จ่ายของครัวเรือนออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1. ค่าใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภค 2. ค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างทุนมนุษย์หรือเพื่อการศึกษา 3. ค่าใช้จ่ายในทางที่มีขอบ ค่าสุรา เบียร์ ยาสูบ หวยและการพนัน 4. ค่าใช้จ่ายเพื่อผ่อนชำระหนี้สิน 5. ค่าใช้จ่ายเพื่อสังคม เช่น ทำบุญช่วยงานศพ ซื้อของขวัญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น 6. ค่าใช้จ่ายเพื่อผลตอบแทนในอนาคต เช่น เงินออม ค่าประกันสังคม ค่าประกันชีวิต ฯลฯ

รูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน ได้ดำเนินการกิจกรรม การจัดทำบัญชีรายได้รายจ่ายในครัวเรือน ซึ่งการส่งเสริมการอบรม การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการเปลี่ยนแปลงทางในพฤติกรรมและการเรียนรู้กระบวนการจัดทำบัญชีและสามารถลดรายจ่ายอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปแบบการบันทึกรายได้รายจ่ายประจำวันและการบันทึกข้อมูลด้านอื่น ๆ ในชีวิตจริง สามารถนำมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะการทำกิจกรรมบัญชีครัวเรือน จะช่วยให้แม่หญิงมีการพัฒนาทักษะในการบริหารรายได้ของตนเองและจัดอันดับของการใช้จ่ายให้มีความเหมาะสมกับครอบครัวตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการวางแผนอนาคตและตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ซึ่งผลการศึกษานี้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัต หนูมาก (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษานานาบอนหมู่ที่ 7 ตำบลชัยพฤกษ์อำเภอเมืองเลยจังหวัดเลย พบว่า โครงการที่ได้จัดขึ้นผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการอบรมบัญชีครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งในพฤติกรรมและเรียนรู้การ จัดทำบัญชีครัวเรือน จากกระบวนการจัดทำบัญชีรายได้ รายจ่ายสามารถลดรายจ่ายของสมาชิกในชุมชนได้ แต่สมาชิก ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการจัดทำรายได้ รายจ่าย เป็นเรื่องยุ่งยากซึ่งในแต่ละวันสมาชิกใน ครัวเรือน ไม่ต้องการแจ้งรายได้เท่าไรและมีรายจ่ายเท่าไร

รูปแบบการเข้าถึงแหล่งทุน ได้ดำเนินกิจกรรม 2 กิจกรรมคือ การอบรมความรู้การเข้าถึงแหล่งทุน และ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในชุมชน ทั้งนี้เพราะว่าการอบรมจะช่วยส่งเสริมเพื่อสนับสนุนแม่หญิงสามารถสร้างเศรษฐกิจ ชุมชน และเป็น การช่วยสร้างเครือข่ายซึ่งกันและกันในการพัฒนาความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุน และเป็น การรวมกลุ่มทางธุรกิจของชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งด้านการพัฒนาไปสู่การพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน สร้างธุรกิจที่มี ผลกำไรทำให้มีรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นการสร้างเงื่อนไขแม่หญิงได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการ บริหารจัดการเกี่ยวกับกองทุน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของประทีป วีรพัฒน์นิรันดร์ (2541) พบว่าการส่งเสริมการรวมกลุ่มของชาวบ้านและการสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนา การผลิต การตลาด การระดมทุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประธาน คงเรืองราช (2551) พบว่า สตรีมีบทบาทเป็นบุคคลหลักในการเป็นคณะกรรมการกองทุนต่าง ๆ และชุมชน รวมทั้งมีบทบาทในการเสนอปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน

รูปแบบที่อยู่อาศัย ได้ดำเนินกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การรักษาสิ่งแวดล้อมรอบบริเวณบ้าน และ การส่งเสริมความปลอดภัยรูปแบบไฟฟ้าภายในบ้าน ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาทักษะของแม่หญิงใน การพึ่งพาตนเอง เกี่ยวกับการดูแลที่อยู่อาศัยที่ตนเองเป็นเจ้าของ ได้อย่างยั่งยืนเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แม่หญิงพึ่งพา ตนเองในการที่จะดูแลสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย รูปแบบนี้ทำให้แม่หญิงสามารถทำได้ในทุกครัวเรือนเพื่อลดความ เสี่ยงต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งจะเป็นการก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านชีวิตและทรัพย์สิน รูปแบบนี้ยังจะช่วย สร้างเครือข่ายให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังปัญหาต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ และอุบัติเหตุ ผลการศึกษา ครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) ซึ่งพบว่า คุณภาพชีวิตของคน ในเขตเมืองในด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม จริยธรรมครอบครัวและความปลอดภัยมีแนวโน้มลดลงทุกด้าน การหาแนวทาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่อยู่อาศัยของการเคหะให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนผลการประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงใน สปป.ลาว มีผลการประเมินรูปแบบรายได้รายจ่าย ผลการดำเนินกิจกรรมที่ทำให้แม่หญิงมีทักษะในการทำบัญชีและ การปลูกผักเพื่อลดรายจ่ายซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความพึงพอใจที่ได้พัฒนาทักษะของตนเองในการทำบัญชี รายรับรายจ่าย ซึ่งผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัต หนูมาก (2559) ที่ได้พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงกรณีศึกษานานาบอนหมู่ 7 ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลจากการประเมินโครงการอบรมบัญชี ครัวเรือนโดยการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม พบว่า โครงการที่ได้จัดทำ ผู้นำชุมชนและสมาชิกชุมชนมีการ เปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและการเรียนรู้กิจกรรมการทำบัญชีครัวเรือน

ผลการประเมินเกี่ยวกับรูปแบบภาระหนี้สินทำให้แม่หญิงมีอาชีพเสริมในการแปรรูปอาหาร และมีรายได้เพิ่ม เป็นการสนองความต้องการของชุมชนในการสร้างอาชีพในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งแม่หญิงมีทักษะในการตัดเย็บผ้าถุงลาวเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่ายเป็นการสร้างรายได้ให้ตนเอง และอาชีพเย็บกระเป๋าผ้า เป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาทักษะของแม่หญิงได้อย่างต่อเนื่อง สร้างโอกาสในการฝึกทักษะและฝีมือของแม่หญิง และสร้างให้แม่หญิงสามารถเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ ะสี (2536) กล่าวว่า การพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจหมายถึงเป็นระบบการผลิตแบบใช้เอง กินเอง ความสมดุลธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมที่ไม่ฟุ่มเฟือยทำให้เศรษฐกิจได้สมดุล พอกินพอใช้ไม่ขาดทุนไม่เป็นหนี้ มีชีวิตที่สงบสุข มีเวลาและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ สุทนต์ (2560) ได้พบว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติจริงโครงการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วโรงเรียนเป็นพืชผักที่ปลูกง่ายโดยให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เข้าร่วมโครงการมีกิจกรรมให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการประเมินรูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน ผลลัพธ์ที่ได้คือแม่หญิงในชุมชนมีความรู้และทักษะในการทำบัญชีครัวเรือนเป็นการส่งเสริมให้แม่หญิงในชุมชนได้มีการวางแผนใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลและไม่มีการฟุ่มเฟือยเพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นทุกคนมีความพึงพอใจของการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อวางแผนในการจัดการบริหารงบประมาณของครอบครัวได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องแนวคิดของ ธนพรรณ สุทธระ (2538) สรุปว่าการจัดการวางแผนด้วยตนเองรูปแบบนี้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดการควบคุมและวางแผนด้วยตนเองโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นรูปแบบของการวางแผนพัฒนาโดยการพึ่งตนเองอย่างแท้จริง และสอดคล้องแนวคิดของ ไชยรัตน์ ปราณีและคณะ (2551) ได้สรุปการทำสมุดบัญชีครัวเรือนซึ่งสามารถช่วยการวางแผนใช้เงินและครัวเรือนให้มีความพอดีและมีเงินเหลือเก็บออมไว้ โดยจะต้องมีวิธีการลดรายจ่ายเพื่อให้เกิดการออมอย่างน้อย 1 ใน 4 ส่วนของรายจ่ายของครัวเรือน โดยวิธีการคือจดบันทึกทุกครั้งที่จ่ายสิ้นเดือนให้สรุปรายรับรายจ่ายเงินเหลือสำหรับออม

ผลการประเมินรูปแบบการเข้าถึงแหล่งทุน ผลลัพธ์ที่ได้คือแม่หญิงสามารถเข้าถึงแหล่งทุนและได้จัดตั้งกองทุนในชุมชน รวมทั้งมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมโครงการซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทัต หนูมาก (2559) ได้ประเมินการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาบ้านนาบอนหมู่ 7 ตำบลชัยพฤกษ์อำเภอเมือง จังหวัดเลย พบว่า โครงการการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนเป็นการสร้างรายได้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผลการประเมินรูปแบบที่อยู่อาศัย ผลลัพธ์ที่ได้คือแม่หญิงและผู้เข้าร่วมทุกคน แม่หญิงในชุมชนสามารถจัดการสิ่งแวดล้อมและดูแลความปลอดภัยจากการเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งมีความพึงพอใจและร่วมในการดำเนินกิจกรรมซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย เกตุรัตน์มาลี (2557) พบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยมีสภาพที่สมควรได้รับการปรับปรุง ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือที่อยู่อาศัยทรุดโทรมตามกาลเวลา และขาดการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย เพราะขาดปัจจัยรูปแบบทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและไม่ต้องย้ายออกเนื่องจากเกิดและเติบโตในชุมชน จึงมีความรักและผูกพันต่อชุมชน ในรูปแบบศักยภาพในการฟื้นฟู

ตามแนวทางอนุรักษ์พบว่า การทำงานร่วมกันทำให้ชาวชุมชนมีความพร้อมมากขึ้นและสามารถเป็นแกนหลักในการพัฒนาด้วยชาวชุมชนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจของแม่หญิงพบว่าได้จัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นการสร้างวินัยในการใช้เงินของครอบครัวอย่างมีเป้าหมาย จึงควรมีการส่งเสริมนโยบายเพื่อให้ทุกคนได้จัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างเป็นระบบ

2) ผลการวิจัยพบว่าการสร้างอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจจึงเห็นสมควรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้ชุมชนอื่นนำไปใช้

3) ผลการวิจัยพบว่าการสร้างอาชีพเสริมด้วยวิธีการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อบริโภคและขายในบ้านเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการลดค่าใช้จ่ายของการเป็นหนี้ ดังนั้น ควรมีนโยบายส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวในบ้านและในพื้นที่สาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลของการวิจัยไปสู่ปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมอาชีพเสริมทำให้แม่หญิงมีรายได้เป็นสิ่งที่สำคัญ ดังนั้นจึงควรนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นในชุมชนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของแม่หญิงใน สปป.ลาว ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

2) ควรมีการศึกษาในแม่หญิงที่เป็นผู้ประกอบการที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาศักยภาพตนเอง

References

- Asian Development Bank. (2012). “botbāt khōng thanākān phatthana ‘Ēchiā (ASIAN DEVELOPMENT BANK : ADB) kap sāthāranarat prachāthipatai prachāchon Lāo” [The character Asian Development Bank and The Lao People’s Democratic Republic]. Retrieved on November 23, 2017 from <https://www.gotoknow.org/posts/38881>
- Buachenban, P. (2011). “kānkākhai panhā nīsin khōng khonnai chumchon mæ hak phatthana tām nāōkhīt sēthakit phōphiāng yāng tōnūāng læ yangyūn tambon nōngyāēng ‘amphōē san sāi chāngwat Chīāng Mai” [Solving the debt problems of people in Mae Hug Pattana community In accordance with the sufficiency economy concept continuously and sustainably Nong Yaeng Subdistrict, San Sai District, Chiang Mai Province]. Bangkok : The Thailand Research Fund
- Chaloemartanapron, W. (2005). “botkhwām banchī khruārūān” [Household account articles]. Retrieved on October 30, 2017 from <http://www.bkkonline.com/accounting/30-sep-48.shtm>
- Chompikul, J., et.al. (2009). “samphanthaphāp nai khroṅkhruā Thai” [Relationship in Thai Families]. Nakhon Pathom : N and X Copy and printing Co, Ltd.
- Kateratanamalee, S. (2014). “sakkayaphāp nai kānphatthana thiyū āsai khōng phū yū ‘āsai yān mūāng kao : kōranī suksā chumchon nānglōēng Krung Thēp Mahā Nakhōn” [Dwelling Development Potentials for People Living Within The ‘Old Bangkok’ Community : A Case Study in Bangkok’s Nang Lerng District]. Master of Housing Development, Department of Housing, Chulalongkorn University.
- Kongruangrat, P. (2008). “botbāt sattrī nai kānphatthana thōngthin kōranī suksā ‘ongkān bōrihānsūān tambon nōn ‘udom ‘amphōē mūāng yāng chāngwat Nakhōn Rāchāsīmā” [Women’s Roles in Rural Development of Non Udom Tambon Muangyang District Nakhonratchasima Province]. Master of Public Administration Program in Local Government, Khon Kaen University.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2007). “thitthāng læ rūpbāēp kānchat sawatdikān sangkhom khōng prathēt Thai” [Direction and form of social welfare arrangement of Thailand]. Bangkok : Thep Phenvanich.

- National Socio- Economic Development Plan Lao PDR. (2017). “phǎēn phatthanā sēthakit lǎe sangkhom hǎēng chat̄ SōPō̄Pō̄. Lǎo” [National Socio- Economic Development Plan Lao PDR]. Retrieved on October 30, 2017 from <https://thailand.opendevopmentmekong.net/th/announcements/lao-pdr-8th-five-year-national-socio-economic-development-plan-2016-2020/>
- National Statistical Office. (1996). “sammanō prachākōṅ lǎe kān khēha Krung Thēp Mahā Nakhōṅ” [Bangkok population and housing census]. Retrieved on November 23, 2017 from <http://library.cmu.ac.th/prcorner/sites/default/files/images2555JournalNo.6-2539-2540.pdf>
- _____. (1999). “samāchik phāinai ‘Āsian” [Members within ASEAN]. Retrieved December on 25, 2017 from <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/asean/aseanmembers-bk.html>
- Noomak, S. (2016). “kānwichai lǎe phatthanā mubān sēthakit phōphiang : kōrani sukṣā mubān nāp ‘on mū thī chet tambon chaiyaphruk ‘amphōē mūang lōēi chāngwat lōēi” [Research and Development for a Sufficiency Economy Village : A Case Study at Bannabon Moo 7 Chaiyapruk Sub-District, Muang Loei District, Loei Province]. Doctor of Philosophy in Regional Development Strategies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University.
- Phon-Ngam, P. (2016). “rāingān kānwichai rūang kānphatthanā sakkayaphāp nai kān phungphā ton ‘ēng thāng sēthakit khōng chumchon bān nābōṅ mū chet ‘amphōē mūang chāngwat lōēi” [Research report Title: Development of the potential for economic self-reliance of Ban Na Bon Community, Village No. 7, Mueang District, Loei Province]. Loei : Loei Rajabhat University.
- Planning and investment department, Vientiane Capital, Lao PDR. (2015). “phǎēn phatthanā sēthakit lǎe sangkhom nakhōṅ luāng wiang chān” [Socio- Economic Development Plan Vientiane Capital]. Vientiane : Planning and investment department.
- Pranee, C., et.al. (2008). “kānwichai ‘ēkkasān chumchon tonbāep thī nam nāo phrarāchadamri rūang sēthakit phōphiang pai chai nai kānkāekhai panhā khwām yākchōn yāng yangyūn” [research of community prototypes That implements the royal initiative on sufficiency economy In sustainable poverty]. Nakhon Sawan :Research and Development Institute, Nakhon Sawan Rajabhat University.

- SolSinchai, N. (2008). “thatsana khōng chāo chumchon tō khōngkān phatthanā mubān tām nāo pratyā sēthakit phōphiāng khōng ‘amphōe sāmchuk chāngwat Suphan buri” [Community Attitudes Towards the Philosophy of Sufficiency Economy in Samchuk District, Suphanburi Province]. Master of Public Administration Program in Local Government, Phranakhon Rajabhat University
- Suntara, T. (1995). “kānsuksā phonkrathop saphāp sēthakit - sangkhom khōng kān plānplāeng chāk phāk kasēt sū phāk ‘utsāhakam bōriwēn khēt ‘utsāhakam chāngwat pra thum thānī” [Study of socio-economic impact influenced by the change of environment in industrial zone, Pratumtani province]. **Journal of Environmental Research** 17,1 : 1- 15.
- Suthon, C. (2017). “yutthasāt kān songsoēm kān rianrū khōng nakriān nai samnakngān khēt phūnthī kānsuksā prathom suksā loēi khēt nung doī būranākān khwāmruāmmū khōng thurakit prakanchīwit nai chāngwat loēi” [Strategies for Promoting Learning of School Children in Loei Primary Education Office Area 3 by Integrating the Lifeinsurance business in Loei Province]. Doctor of Philosophy in Regional Development Strategies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University.
- Thavomthon, W., and Teerawanviwat, D. (2008). “nīsin kānchai chāi lāe khruārūan chonnabot” [Liabilities, spending and rural households]. Bangkok : National Institute of Development Administration
- Upasen, P. (2010). “kānchat tham nayōbāi lāe phāengngān khana kammakān bōrihān sahaphāp rāengngān thaireyōn lāe khana kammakān sattrī sahaphāp rāengngān thaireyōn” [Preparation of policies and plans, the Executive Committee of the Thai Rayon Workers Union and the Women's Committee Thai Rayon Workers Union]. Retrieved on November 23 2017 from <http://rcp.in.th/2018/03/page/17/>
- Verapattananirund, P. (1998). “sēthakit chumchon : khwāmmai thān khit nāothāng patibat” [Community Economy: Definition, Concept, Practice]. Retrieved on May 25, 2017 from <http://www.banrainarao.com/column/commu>
- Wasi, P. (1993). “sukkhaphāp ‘ong rūam nai ‘ong rūam hāeng sukkhaphāp” [Holistic health in a holistic health]. Bangkok : Komol Kiemtong. Foundation.